

ด่วนที่สุด

ที่ พน ๐๖๐๐/๑๖๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส18128
วันที่ : ๒3902/59
วันที่ : 09 มี.ค. 59 เวลา : 13:29

กระทรวงพลังงาน
ศูนย์เอนเนอร์ยี่คอมเพล็กซ์ อาคารบี
ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๑ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานผลการพิจารณาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอนโยบายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๒๘๙ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ตามที่อ้างถึง คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๙ รับทราบรายงานผลการพิจารณาคำร้องเพื่อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายฯ เรื่องสิทธิชุมชน กรณีโครงการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูงในพื้นที่จังหวัดน่าน เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการเหมืองและโรงไฟฟ้าพลังความร้อนหงสาลีกไนต์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และได้มอบหมายให้กระทรวงพลังงานเป็นหน่วยงานหลักรับไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงพาณิชย์ เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอแนะดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวมแล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ กระทรวงพลังงานขอเรียนให้ทราบผลการดำเนินการว่า กระทรวงพลังงานโดยสำนักงานนโยบายและแผนพลังงานได้เชิญผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงพาณิชย์ และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ประชุมหารือเพื่อพิจารณาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเรื่อง สิทธิชุมชน กรณีโครงการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูงในพื้นที่จังหวัดน่านฯ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ โดยที่ประชุมได้มีความเห็นต่อข้อเสนอทั้ง ๕ ประเด็น ดังนี้

(๑) ควรพิจารณาทบทวนแผนการพัฒนาพลังงานของชาติโดยนำแผนการพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกร้อยละ ๒๕ ใน ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๘) และแผนอนุรักษ์พลังงาน ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๗๓) ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ มาพิจารณาประกอบด้วยทั้งหมด และต้องจัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดแผนพัฒนาด้านพลังงานด้วย

กระทรวงพลังงานได้มีการปรับปรุงแผนพลังงานโดยมีการจัดทำแผนบูรณาการพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๙ (แผนฯ) ประกอบด้วย ๕ แผนหลัก ได้แก่ (๑) แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (PDP ๒๐๑๕) (๒) แผนอนุรักษ์พลังงาน (EEP) (๓) แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก (AEDP) (๔) แผนการจัดหาก๊าซธรรมชาติของไทย (Gas Plan) และ (๕) แผนบริหารจัดการน้ำมัน

/เชื้อเพลิง...

เชื้อเพลิง (Oil Plan) เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการด้านพลังงานของประเทศให้มีความสอดคล้องและความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามแผนพลังงานทุกแผน โดยคำนึงถึงความมั่นคงทางพลังงาน ต้นทุนพลังงานและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญโดยแผนฯ ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรี แล้วในปี ๒๕๕๘ ทั้งนี้ แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกได้มีการปรับปรุงให้มีเป้าหมายสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๓๐ ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายในปี ๒๕๗๙ ส่วนแผนอนุรักษ์พลังงาน ได้มีการปรับปรุงให้มีเป้าหมายที่จะลดความเข้มการใช้พลังงานลงร้อยละ ๓๐ ในปี ๒๕๗๙ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๓ หรือประมาณ ๕๖,๑๔๒ พันตันน้ำมันดิบเทียบเท่า (Kilo Ton Oil Equivalent : ktoe)

นอกจากนี้ กระบวนการจัดทำแผนฯ ดังกล่าว กระทรวงพลังงานได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนทั้งในระดับภูมิภาค (จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี) และส่วนกลาง เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพลังงานด้วยแล้ว

(๒) ควรดำเนินการตามแผนการพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกร้อยละ ๒๕ ใน ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๕) และแผนอนุรักษ์พลังงาน ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๗๕) ซึ่งประกอบด้วย การส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Energy Efficiency) อย่างจริงจัง

กระทรวงพลังงานได้จัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) ของแผนบูรณาการพลังงานแห่งชาติในระยะสั้น (ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๐) เพื่อติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนติดตามให้มีการดำเนินการตามแผนอย่างจริงจัง และอยู่ระหว่างการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะยาวเพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

(๓) ต้องให้ความสำคัญกับการใช้พลังงานหมุนเวียนที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมโครงการให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตพลังงานจากธรรมชาติเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันได้

แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกได้มีการเพิ่มเป้าหมายพลังงานทดแทนเป็นร้อยละ ๓๐ ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายในปี ๒๕๗๙ โดยแบ่งเป็น เป้าหมายการใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตไฟฟ้าร้อยละ ๔.๒๗ ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย (คิดเป็นสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนร้อยละ ๒๐.๑๑ ของการใช้พลังงานไฟฟ้าปี ๒๕๗๙) เป้าหมายการใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตความร้อนร้อยละ ๑๙.๑๕ ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย (คิดเป็นสัดส่วนการผลิตความร้อนจากพลังงานหมุนเวียนร้อยละ ๓๖.๓๗ ของการใช้พลังงานความร้อนปี ๒๕๗๙) และเป้าหมายการใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพร้อยละ ๖.๖๕ ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย (คิดเป็นสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงจากพลังงานหมุนเวียนร้อยละ ๒๕.๐๔ ของการใช้เชื้อเพลิงปี ๒๕๗๙)

ทั้งนี้ ในแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกได้มีการวางกลยุทธ์ที่จะสนับสนุนครัวเรือนและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการผลิต การใช้พลังงานทดแทน และส่งเสริมให้เกิดการลงทุนด้านพลังงานทดแทนอย่างเหมาะสมแก่ผู้ผลิตและผู้ใช้ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตพลังงานได้ ตัวอย่างเช่น การผลักดันพลังงานหมุนเวียนเพื่อผลิตไฟฟ้าที่เป็น

โครงการใหม่ การนำร่องโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์บนหลังคาเสรี (Solar roof) โครงการไฟฟ้าพลังน้ำคลองทุ่งเพล โครงการไฟฟ้าพลังน้ำลุ่มน้ำน่านตอนบน โครงการจัดตั้งโครงข่ายก๊าซชีวภาพในครัวเรือน เป็นต้น

(๔) ในการริเริ่มหรือพัฒนาโครงการใดๆ ในระดับชาติ ต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน และผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่โครงการ ก่อนการตัดสินใจดำเนินโครงการใดๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน หรือก่อนการลงนามในสัญญา ซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันต่อรัฐให้ต้องดำเนินการตามเงื่อนไขและเงื่อนไขเวลา อันมีผลให้หน่วยงานรัฐต้องเร่งรีบดำเนินการตามเงื่อนไขในสัญญา โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบและสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

การจัดทำแผนบูรณาการพลังงานแห่งชาติของกระทรวงพลังงาน ได้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักวิชาการ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ก่อนที่จะเสนอให้คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วจึงดำเนินการตามแผนต่อไป อย่างไรก็ตาม การดำเนินโครงการภายใต้กระทรวงพลังงาน จะต้องดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) การจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Examination : IEE) การขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานการปฏิบัติตามกฎหมายผังเมือง ฯลฯ ซึ่งในการจัดทำ EIA และ IEE จะคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยมีกระบวนการที่นำเอาความห่วงกังวลของสาธารณชน ความต้องการและค่านิยมผนวกเข้ากับการดำเนินการตัดสินใจของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น นำเสนอข้อมูล ข้อโต้แย้ง หรือข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

(๕) ควรจัดตั้งกลไกหรือกำหนดภารกิจการกำกับดูแลการลงทุนในต่างประเทศของผู้ลงทุนสัญชาติไทยให้เคารพต่อหลักการพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน โดยนำหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน : การปฏิบัติตามกรอบ การคุ้มครอง เคารพ เยียวยา (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the Protect, Respect, Remedy Framework (๒๕๕๔)) มาเป็นกรอบในการดำเนินการ

เห็นควรสนับสนุนให้มีกลไกหรือกำหนดภารกิจของรัฐในการกำกับดูแลภาคเอกชนให้เคารพต่อหลักการพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชนมากขึ้น โดยให้สอดคล้องกับ United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : Implementing the Protect, Respect, Remedy Framework โดยรัฐควรมีหน้าที่ส่งเสริมให้ออกชนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและเคารพหลักพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชนในการลงทุนทั้งที่เกิดขึ้นในไทยและการลงทุนโดยผู้ลงทุนสัญชาติไทยในต่างประเทศ ทั้งนี้ ควรมีการหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมพิจารณารูปแบบกลไกที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักการ รวมถึงสามารถอุดช่องโหว่ที่มีและปฏิบัติได้จริง

นอกจากนี้ ยังควรมีการศึกษากรณีตัวอย่าง หรือรูปแบบของกลไกที่มีการใช้ในประเทศอื่นๆ โดยมีปัจจัยการบังคับใช้ (กฎหมาย กฎ ระเบียบ) หรืออาศัยความสมัครใจ (การส่งเสริม Corporate Social Responsibility (CSR) การจัดให้มีแรงจูงใจทางภาษี การมอบรางวัลสาขากิจดีเด่น) รวมถึงประสิทธิภาพและความสำเร็จในการกำกับดูแลและตรวจสอบร่วมด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(อนันตพร กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

สำนักนโยบายไฟฟ้า

โทร. ๐ ๒๖๑๒ ๑๕๕๕ ต่อ ๕๑๒, ๕๑๕, ๕๑๑

โทรสาร ๐ ๒๖๑๒ ๑๓๘๔